

ARMINDO DOS SANTOS VAZ

»Bodite sveti, kajti jaz, Gospod, vaš Bog, sem svet«

Svetost, kakor jo razume Sveto pismo

Drugi vatikanski koncil v svojih izvajanjih o svetosti pravi, da je vsa Cerkev poklicana k svetosti; svetost je cilj vsakega krščanskega življenja, saj je Bog v Svetem pismu pokazal, da je to za vsakogar njegova najvažnejša osebna pot do odrešenja (C 39–42). Papež Janez Pavel II. je pritrdil tem besedam, ko je Cerkev pozval k svetosti, in sicer v njenih dveh oblikah: kot Božji dar, ki »je podarjen slehernemu krščenu«, in kot »naloga, ki mora uravnati celotno kristjanovo življenje«. ¹ Častni položaj svetopisemskega človeka kot *svetega* je resničnost, ki je že tu, in hkrati poklicanost, da bi v njej postal še popolnejši. Tu bi rad pokazal, da po besedah Svetega pisma svetost pripada Bogu samemu, vendar prav s tem hoče ljudi pritegniti k sebi in zaznamovati njihovo bivanje.

1. Svetost v Svetem pismu: Samo Bog je svet.

V svetopisemskem razodetju se svetost pojavlja kot za Boga značilna lastnost in hkrati kot človekova poklicanost. To hoče izraziti spodbuda: »Bodite sveti, kajti jaz, Gospod, vaš Bog, sem svet«, ² ki se ponavlja v več različicah. Ta klic predpostavlja, da more Božja svetost povzročiti nastanek oblik svetosti v človeškem bitju.

Armindo dos Santos Vaz OCD, rojen 1944, profesor biblične teologije na teološki fakulteti *Universidade Católica Portuguesa* v Lizboni. – Članek »Seid heilig, denn ich, der Herr, euer Gott, bin heilig«. *Die Heiligkeit im Verständnis der Bibel*, v: *IKaZ Communio* 42 (2013) 436–447 je prevedel Marijan Peklaj.

»Svet« je prva – ali vsaj ena od prvih značilnosti svetopisemskega Boga, s katerim ga človek, bolj kot z drugimi, osebno in *poimensko* nagovarja. Označitev »svet« (*qadoš*) se jasno razlikuje od drugega svetopisemskega pojma »veličastva« (*kabôd*). Ta sicer ima zvezo s pojmom »svet«, vendar označuje Božjo osebo, kolikor se Bog obrača k svetu zunaj sebe in se tako razodeva ljudem. Veličastvo je Božji odsev, sijaj in bleščéče žarenje Božje svetosti. Nasprotno pa *qadoš* kaže na notranjo bit božanstva. Božja svetost je čudež njegove biti, še bolj čudežna je kakor njegovo raznoliko delovanje.

Če najprej pogledamo *Staro zavezo*, je treba ugotoviti, da se tam beseda *svet* v absolutnem smislu uporablja samo za Boga. Karkoli drugega (Izrael, tempelj, časi, osebe, duhovniki, bogoslužni predmeti, »sveti spisi«) se označuje s tem pridevnikom samo zato, ker je deležno izključne svetosti Boga, ki je navzoča v človeškem svetu in se podarja tistim, ki so Bogu blizu. Reči o Bogu, da je *svet*, pomeni, da ga označimo za nikoli v celoti doumljivo skrivnost; vse prekaša, je popolnoma drugačen kot vse, kar se vidi, kar je mogoče prepoznati, in vse, kar je možno razložiti z razumom. Vendar to ne pomeni, da je daleč, oddaljen, ampak bolj to, da je »popolnoma drug«, zaradi svoje popolne drugačnosti. Nedosegljiv je, ker je povsem drugačen kot vse, kar v veri prepoznavamo kot od njega ustvarjeno. Ni eno s svetom, a tudi ni ločen od sveta. Je v svetu, a svet presega.

Ta presežnost je mišljena, ko Sveto pismo pripoveduje, da je Bog svet *ustvaril* z besedo (»Bog je rekel« in stvari so bile).³ Ostaja nedotakljiv in različen od stvari tega sveta, Gospodar v vsej polnosti. Njegova edina vez s svetom je njegova Beseda. To pa pomeni: Kadar vera v simbolni govorici označuje Božjo besedo za stvariteljsko, s tem hkrati izraža tudi Božjo svetost; vera s tem izraža, da je Bog različen od vsega ustvarjenega in ga gleda kot bit vsega, kot tistega, ki vsemu daje poslednji smisel.

Prvotno pridevnik *svet* označuje nekaj, kar je pred vsakim etičnim vrednotenjem vedenja. Kot tak pa more določati in spodbujati

etično ravnanje. Opomin, ki se pripisuje Bogu: »Bodite sveti, kajti jaz, Gospod, vaš Bog, sem svet«, pa ne meri v prvi vrsti na moralno normo; v resnici označuje pripadnost (Bogu), tako kot na primer kdo pripada določeni družini.

Sčasoma je potem pojem *svet* dobil etično vrednost, tako zelo, da je »biti svet« začelo pomeniti »sveto živeti«. Izrael je sklepal iz svojega spoznanja o Božji svetosti in dognal, kako iz dejstva, da Bog človeka osebno nagovarja s ti, izhaja zahteva, naj človek postavi svoje življenje v službo dobrega. To je v skladu z voljo Boga, ki se izraža v »sveti postavi« (Rim 7,12; prim. 2 Mz 20). Doživetje *svetega*, ki človeka spravi v povezavo z vzvišenim Bogom, pripelje do tega, da ta človek hoče prav to, kar njegova vera zaznava kot tisto, kar hoče Bog. Tako sklepanje najdemo že v 3 Mz 22,31–33, kjer je Bogu v usta položeno naslednje:

Držite se torej mojih zapovedi in jih izpolnujte; jaz sem Gospod. Ne skrunite mojega *svetega* imena, temveč *posvečevan* hočem biti sredi Izraelovih sinov; Jaz sem Gospod, ki vas *posvečujem*.

Tako so v pojem svetosti uvedli predstavo o *nravni* popolnosti. Ko so potem od Boga izbrano ljudstvo označili kot »svet narod«, ta izraz ni več zajemal samo religiozne predstave, ki je »spuščena v prostor neizrekljive skrivnosti«, ampak tudi etično, ko je »v svojem obnašanju v skladu z Božjim bistvom«.

K temu prevrednotenju pojma svetosti so prispevali preroki s tem, da so poudarjali njeno etično razsežnost. Ta razvoj pa ob nastopu preroštva še ni viden. Ko je prerok Izaija v templju doživel veličastni sijaj Božje svetosti (»Svet, svet, svet je Gospod nad vojskami«), je kot njeno nasprotje odkril, da je sam nečist: »Gorje mi, izgubljen sem, ker sem mož z nečistimi ustnicami, prebivam sredi ljudstva z nečistimi ustnicami« (Iz 6,5).

Bistvena značilnost Boga, ki ga prerok gleda, je *svetost*, ki privlači in spodbuja k češčenju. Izraz »Sveti Izraelov (*q^edoš jisrael*)«, ki se vedno znova pojavlja pri Izaiju in je značilen za njegovo govorjenje o Bogu,⁴ usmerja pogled tako na skrivnost Boga kakor

na njegovo bližino v Izraelovi zgodovini in na njegovo željo, da bi v ljudstvu zavladala pravičnost. Izraz napeljuje na to, da je transcendentni tudi imanenten.

V drugačnem smislu se Božja svetost kaže pri Ozeju kot Božja volja za odrešitev Izraela, ki ga imenuje svojega sina: »Ne bom storil po svoji srditi jezi, ne bom zvrnil Efrájima v pogubo, kajti Bog sem in ne človek, Sveti sem v tvoji sredi« (Oz 11,9). Sveti Bog se razodeva kot povsem drugačni po svoji ljubezni, ki je po Ozeju bistvena poteza Boga in njegove svetosti in se kaže v njegovem odpuščajočem usmiljenju.

Izraelova zaveza z njegovim Bogom je iz ljudstva naredila posvečeno Jahvejevo lastnino: »Svet je Izrael Gospodu« (Jer 2,3), »svet narod« (5 Mz 7,6; 26,19), kakor je njegov Bog svet: »... mi boste posebna lastnina (*s^egullah*) izmed vseh ljudstev [...]. Vi mi boste kraljestvo duhovnikov in svet narod« (2 Mz 19,5–6). Tisto, kar je pri Izaiju »nečisto ljudstvo«, se tu prikazuje kot »sveto ljudstvo«: »Kajti sveto (*qadoš*) ljudstvo si Gospodu, svojemu Bogu, Gospod, tvoj Bog, te je izbral, da boš ljudstvo njegove osebne lastnine (*s^egullah*) izmed vseh ljudstev, ki so na površju zemlje« (5 Mz 7,6; 14,2). »... da te postavi visoko v hvali, imenu in sijaju nad vse narode, ki jih je naredil, in da boš sveto (*qadoš*) ljudstvo Gospodu, svojemu Bogu, kakor je govoril« (5 Mz 26,19). *Qadoš* pomeni nekaj, kar je ločeno od vsega posvetnega in posvečeno službi Bogu.

To Izraelovo dostojanstvo ima svojo osnovo v ljubezenskem odnosu Boga do njegovega ljudstva, kateremu pa Bog ničesar ne dolguje. Božja *izvolitev* se ne naslanja na velikost, zasluge ali nravno popolnost Izraela (5 Mz 9,6), temveč samo na Božjo ljubezen: »... ker vas Gospod ljubi in ker hoče držati prisego, ki jo je dal vašim očetom« (5 Mz 7,8). Hkrati pa je dostojanstvo »svetega ljudstva« vendarle odvisno tudi od Izraelove zvestobe Božjim zapovedim: »Gospod te bo postavil za sveto ljudstvo, kakor ti je prisegel, če boš izpolnjeval zapovedi Gospoda, svojega Boga, in hodil po njegovih potih« (5 Mz 28,9).

Znana zapoved iz 3 Mz 18,2: »Bodite sveti, kajti jaz, Gospod, vaš Bog, sem svet«, ki se v 3 Mz 17 – 19 (tako imenovani »svetostni postavi«) večkrat ponovi, postavlja pred ljudstvo Božjo svetost kot

povezavo med Božjim delovanjem in človeškim ravnanjem. Izraelci bi morali upoštevati, kakšne so posledice njihovega položaja kot Božje lastnine; njihovo ravnanje bi moralo ustrezati posvečenju, ki sledi iz njihove izvolitve.

Nova zaveza od Stare prevzema predstavo o svetosti in jo na osnovi cerkvene velikonočne vere in njenega novega izkustva edinega Boga še poglobi. Sedaj Boga prepoznava in razume kot Očeta, ki po svojem Duhu ljudem daje delež pri življenju svojega Sina. Sveti Duh, osebna Božja ljubezen, ki Očeta in Sina nagiba k temu, da se priobčujeta, in ki ljudem daje delež pri Očetu in Sinu, je odločilen za bistvo in razumevanje *svetosti* v Novi zavezi.

To bistvo se kaže v učlovečenju Božjega Sina v Jezusu iz Nazareta. Zdaj je Božja svetost najožje povezana z Jezusom, od njegovega rojstva v zgodovino človeštva pa do vere v njegovo vstajenje. *Beseda*, ki je položena v usta angelskemu glasniku, Mariji naznanja njegovo rojstvo: »Sveti Duh bo prišel nadte in moč Najvišjega te bo obsenčila, zato se bo tudi *Sveto*, ki bo rojeno, imenovalo Božji Sin« (Lk 1,35). Vera pripisuje Jezusovo rojstvo moči Božje »svetosti« in jo povezuje z njegovo bitjo »Božjega Sina«. Jezus je »sveti« (Apd 3,14) kot Sin svetega Boga. V Mr 1,24 in Lk 4,34 demoni imenujejo Jezusa za »Svetega Božjega«, medtem ko ga je vera apostolov razumela kot od Svetega Duha spočetega, od tistega Duha, ki je nadenj prišel tudi pri njegovem krstu.

Pismo Hebrejcem povezuje svetost Jezusa Kristusa z njegovim duhovništvom: »Takšen véliki duhovnik je bil za nas tudi primeren: svet, nedolžen, brez zla; tak, ki je ločen od grešnikov in je postal višji od nebes« (Heb 7,26). »Svet« tu pomeni »popolnoma posvečen Bogu«. Za duhovnike stare zaveze, ki so se morali izogibati vsakemu stiku z grešniki, je posvečenost pomenila že kar obsedeno skrb za obredno čistost. Za Jezusa, ki je bil duhovnik z nebes in ni pripadal zgodovinskemu duhovništvu, je posvečenost Bogu pripadala njegovemu večnemu bistvu; za vedno je izvzet iz sveta/sistema, ker je bil povzdignjen v Božji svet. Njegovo posvečenje ga ne odtujaše svetu ljudi. Nasprotno, ostaja kot njihov brat najtesneje

solidaren z njimi; *pontifex*, srednik, ki *gradi most* med ljudmi in Bogom: »Vsi so namreč iz enega, tisti, ki posvečuje, in tisti, ki so posvečeni. Zato ga ni sram, da jih imenuje *brate*« (Heb 2,11).

2. Priobčevanje Božje svetosti ljudem

V smislu novozavezne vere nam Jezus Kristus daje delež pri svojem posvečenju: »Iz njega pa ste vi v Kristusu Jezusu, ki je za nas postal modrost od Boga, pravičnost, *posvečenje* in odkupitev« (1 Kor 1,30). »Toda bili ste umiti, posvečeni ste bili, opravičeni ste bili v imenu Jezusa Kristusa in v Duhu našega Boga« (1 Kor 6,11). Njegovo odrešensko delovanje povzroča stanje resnične svetosti v nas, ki ji pritrjujemo v veri. Oznaka »sveti«, s katero Pavel nago-varja člane krščanske skupnosti, nikakor ni prazen obrazec; razlaga jo to, da jo postavlja vzporedno z besedo »izvoljeni« (Rim 8,33; Kol 3,12). Izraža nekaj resničnega, kar izhaja iz tega, da je Božje ljudstvo *sveto*, in izraz hoče reči, da kristjane vodi Sveti Duh: »Mar ne veste, da ste Božji tempelj in da Božji Duh prebiva v vas? [...] Božji tempelj je namreč svet, in to ste vi« (1 Kor 3,16–17).

To je razlog, zakaj Pavel piše »posvečenim v Kristusu Jezusu, poklicanim in svetim« (1 Kor 1,2). Njihove svetosti ne smemo razumeti predvsem kot nekaj kultnega, kot je to v Stari zavezi, temveč izhaja bolj iz tega, da »se dajo voditi Božjemu Duhu« in »so Božji sinovi« (Rim 8,14); sveti so, ker so bili pri krstu posvečeni za službo Bogu in za to, da bi sveto živeli.⁵

V smislu te vere njihova svetost temelji na tem, da jih je z ljubeznijo izvolil Bog:

(Bog nas je) pred stvarjenjem sveta ... *izvolil v njem*, da bi bili pred njegovim obličjem *sveti* in brezmadežni. V ljubezni nas je vnaprej določil, naj *bomo po Jezusu Kristusu njegovi posinovljeni otroci*. Takšen je bil blagohotni sklep njegove volje, v hvalo veličastva njegove milosti, s katero nas je obdaril v Ljubljenem (Ef 1,4–6).

Tako ugotovljena *izvolitev* kristjanov ima svoje korenine v izvoljenosti Božjega ljudstva, ki je označeno kot »ljubljeno«. ⁶ Pavel se večkrat vrača k tej temi: »Mi pa se moramo zmeraj zahvaljevati Bogu za vas, od Gospoda ljubljene bratje, ker vas je Bog *izvolil*, da s posvečenjem Duha in z vero v resnico postanete prvina odrešenja. V to vas je tudi *poklical* po našem evangeliju, da bi prišli do slave našega Gospoda Jezusa Kristusa« (2 Tes 2,13–14). Tu ni prostora za kakršnekoli zasluge tistih, ki veljajo za »svete«. To ne postanejo zaradi njihove naravne ali moralne nadarjenosti, temveč zato, ker so »nova stvaritev« (2 Kor 5,17), ki je v tesni zvezi z Jezusom; oblecimo Gospoda Jezusa Kristusa (Rim 13,14), živimo *iz* Kristusovega življenja, da bomo mogli živeti Kristusovo življenje. Naša svetost je *Kristus v nas*.

Drug temelj našega posvečenja je Božje otroštvo: »V ljubezni nas je vnaprej določil, naj bomo po Jezusu Kristusu njegovi posinovljeni otroci« (Ef 1,4–5). Tega sprejemanja za Božje otroke ne smemo razumeti tako, kot da bi ležali na cesti in bi nas Bog iz usmiljenja pobral in nas imenoval za svoje otroke, čeprav v resnici ne bi bili. Ne, popolna resnica je, da smo Božji otroci, ker smo to postali po Jezusu Kristusu, ki nas je s svojim odrešenjem naredil za vredne tega, in po Božji milosti: »On nas je namreč iztrgal iz oblasti teme in nas prestavil v kraljestvo svojega ljubljenega Sina« (Kol 1,13). To smo tudi zato, ker nas je Sin, kakor mi to razumemo v veri, naredil za »svoje brate«: »Ker pa so otroci deležni krvi in mesa, je prav tako tudi on privzel oboje« (Heb 2,14). V nas živi po nekakšni živi povezavi in nas sprejema vase, da bi bili mi z njim eno (Gal 3,28), »sinovi v Sinu«, kot so govorili cerkveni očetje. Ima isto naravo kot mi. Pravimo, da »smo bili posinovljeni«, da ne bi kopicili izjav in tako povedali preveč, in da pravočasno opozorimo na nesporazume glede predstave o *sinovstvu*, ki ga ne smemo razumeti biološko. Pravzaprav »posinovljenje« (posvojitev) vendarle pove premalo. Če pustimo ob strani, da nas Bog ni fizično spočel, smo vendar v polnem pomenu njegovi otroci.

Bogastvo tega Božjega daru dobi svojo izpolnitev v daru Duha. Simbol te podaritve je pečat, ki označuje *svete* kot take: »Vanj ste tudi verovali in v njem prejeli pečat Svetega Duha« (Ef 1,13). »Nas skupaj z vami utrjuje za Kristusa in nas mazili Bog, ki nam je tudi vtisnil pečat in v naša srca položil poroštvo Duha« (2 Kor 1,21–22).

Sveti! Kaj pa naši grehi? Potopili so se v morje božanske ljubezni, ki se je razodela v Sinu: »V njem, po njegovi krvi, imamo odkupitev, odpuščanje prestopkov po bogastvu njegove milosti« (Ef 1,7). Kri? Za ljudi Svetega pisma je bila kri življenjska moč⁷ in je imela v obrednih daritvah in pri sklenitvi zaveze pomembno vlogo (2 Mz 24,8). Preliti kri pri daritvi je pomenilo toliko, kot žrtvovati *življenje*. Jezusova prelita kri in njegovo žrtvovano življenje sta osnova za to, da smo mi odrešeni in s tem Božji otroci: »Saj so vsi grešili in so brez Božje slave, opravičeni pa so zastonj po njegovi milosti, prek odkupitve v Kristusu Jezusu. Njega je Bog javno določil, da bi bil s svojo krvjo orodje sprave, h kateri prideš po veri« (Rim 3,23–25).⁸ Odpuščanje grehov nas preoblikuje in naredi, da ima Bog veselje nad nami. Zaradi odpuščanja smo odrešeni in kot posledica tudi sveti: »... ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (Gal 2,20).

Krščansko razodetje označuje in ga dela privlačno predvsem to, da se Bog sam priobčuje ljudem. On je *Bog za nas*, zaradi tega se lahko imenuje Ljubezen. Najbolj očitno se je ta samopodaritev izvršila v dejstvu, da je postal človek. Tudi njegova svetost je postala človek in želi vase sprejeti našo človečnost in jo prepojiti s to Božjo lastnostjo, ki je lastna samo njemu. Hoče se udeleževati našega življenja. Torej ne moremo več živeti tako, kakor da on ne obstaja. V obnebj u njegovega učlovečenja postaja naša svetost resnična in možna.

3. Dar svetega življenja

Nova zaveza razume krščansko svetost kot nekaj, kar je že tu, in vendar še ni v polnosti doseženo in osvojeno. To je poklicanost: »Vsem, ki ste v Rimu Božji ljubljenci, poklicani in sveti« (Rim

1,7), »Božji Cerkvi, ki je v Korintu, posvečenim v Kristusu Jezusu, poklicanim in svetim« (1 Kor 1,2).

Pavel razlikuje med *svetostjo* (*hagiosýne*), stanjem, v katerem je opravičeni po veri (»da bi tako utrdil vaša srca, da bodo neoporečna v svetosti pred Bogom in našim Očetom« –1 Tes 3,13), in *posvečenjem* (*hagiasmós*), dogajanjem, ki vernika vodi k popolni svetosti in ga povzroča delovanje Svetega Duha (»Kajti to je Božja volja: vaše posvečenje« – 1 Tes 4,3.7).

To terminološko razlikovanje se sklada s temeljno mislijo pavlovske etike; kristjani morajo postati to, kar *že* so: »Sam Bog miru naj vas posveti, da boste popolni« (1 Tes 5,23). Iz tega izhaja rodovitna napetost. Po eni strani velja: »Če je kdo v Kristusu, je [*že*] nova stvaritev« (2 Kor 5,17):

Ali mar ne veste, da smo bili vsi, ki smo bili krščeni v Kristusa Jezusa, krščeni v njegovo smrt? S krstom smo bili torej skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novosti življenja. [...] Vemo, da je bil naš stari človek [*že*] križan z njim vred [...] Tako tudi vi: mislite, da ste mrtvi za greh, a da živite za Boga v Kristusu Jezusu (Rim 6,3–11).

Ne lažite drug drugemu, saj *ste slekli starega človeka* z njegovimi deli vred in *oblekli novega*, ki se prenavlja za spoznanje, po podobi svojega Stvarnika (Kol 3,9–10).

Sicer pa Apostol še *vedno* spodbuja kristjane:

Treba je, da *odložite starega človeka*, kakor je živel doslej in ki ga uničujejo blodna poženja, da se prenovite v duhu svojega uma in *oblečete novega človeka*, ki je po Bogu ustvarjen v pravičnosti in svetosti resnice (Ef 4,22–24).

Kot Božji izvoljenci, *sveti* in ljubljeni, *si* torej *oblecite* čim globlje usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost. [...] *Nad vsem tem* pa naj bo *ljubezen*, ki je vez popolnosti (Kol 3,12.14).

Vrh tega je Kristus *že sedaj* navzoč v posvečenih: »Kristus živi v meni« (Gal 2,20);⁹ »Kajti vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste [že] oblekli Kristusa (Gal 3,27). *Vendar pa* opominja: »Pač pa živimo iz resnice v ljubezni, da bomo v vsem rastle vanj, ki je glava, Kristus« (Ef 4,15).

Torej svetost kot *dinamika preoblikovanja* in kot *npravna obveznost* povzema celotno poklicanost kristjanov. Prvo Petrovo pismo jih spominja, da njihovo posvečenje, ki je delo Duha (1,2), še bolj poudarja opominjanje, naj bodo kot otroci poslušni nemu Očetu, ki je sam svet in jih kliče k svetosti: »Kot otroci poslušnosti se ne prilagajate prejšnjim željam, ki ste jih imeli v svoji nevednosti, marveč bodite v vsem ravnanju tudi sami sveti, kakor je svet tisti, ki vas je poklical, saj je pisano: »Bodite sveti, ker sem jaz svet« (1,14–16). Enaka predstava je v 1 Pt 2,5 še dopolnjena: »Saj ste vendar živi kamni. Zato se vgrajujte v duhovno stavbo, tako da boste sveto duhovništvo in boste darovali duhovne žrtve, ki bodo po Jezusu Kristusu prijetne Bogu.«

Posvečenje je razvijanje tega, kar smo postali pri krstu. Kar delamo, izhaja iz tega, kar smo. Tako kot že v Stari je tudi v Novi zavezi svetost izvor etike. Način našega življenja v smislu *Svetega Duha – sveto življenje* – izvira iz tega, da smo *sveti/posvečeni* po Duhu. Do tega ne pridemo z npravnim prizadevanjem; to je sad »Duha svetosti« (*pneûma hagiosýnes*) (Rim 1,3–4). Bog nas ljubi in ta ljubezen povzroča našo poklicanost k svetosti, ljubezen, ki se je razodela v Jezusu: »Upanje pa ne osramoti, ker je Božja ljubezen izlita v naša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan« (Rim 5,5). Ne posvečujemo se sami z izvrševanjem dobrih del. Posvečuje nas Duh, ki je v nas. Krščanska askeza in njena dela imajo smisel samo takrat, ko odgovarjajo na klic milosti in mu ustrezajo, in kadar pomnožujejo ljubezen, ki nam je podarjena, s tem da sodelujejo z Božjo ljubeznijo, ki smo jo prejeli.

Za krščansko vero je krščeni človek čisto novo bitje; mora se samo odpreti tej Božji polnosti in pustiti, da ljubezen v njem raste, tako da sam sodeluje z delovanjem Duha, ki je v njem. Na osnovi bogastva, ki mu je bilo že podarjeno, more sam postajati

bogatejši v svetosti. Ni mu treba začeti iz nič ali tako, kakor da bi mu bil Bog dal samo majhen drobec svoje milosti. Izhaja iz polnosti, ki mu je *ponujena*, da bi dosegel polnost, ki jo mora *sprejeti*.¹⁰

Kar ovira to rast, je človekov greh. Vendar tudi ta ne more popolnoma izbrisati pečata Duha v krščenem človeku. Pavel prejemnike svojih pisem imenuje »svete«, vendar pa takoj nato graja njihove napake, neposlušnost, malodušje. To kaže, da se pridevnik »svet« tu ne nanaša na npravne vrednote, lastnosti ali dela, temveč na pripadnost Jezusu Kristusu. Iz te pripadnosti brez dvoma izhaja nemalo zahtev glede na okvir ravnanja, v katerem naj bi se gibal *sveti*. Vendar tako dolgo, dokler ne bo prišlo do nasprotja med njegovim ravnanjem in njegovo zvezo z Bogom in z brati, ga svetost popolnoma obdaja in zaznamuje, z vsem, kar on je. Podobno kot državljske pravice svetost ni odvisna od različnih lastnosti ali določenega obnašanja. Je nezaslužen dar. Ni dana samo ožjemu krogu izbrancev; pripada vsem, ki v svojem življenju Bogu pustijo, da je Bog. Papež Benedikt XVI. je rekel:

Hans Urs von Balthasar je nekoč zapisal, da so svetniki najvažnejša razlaga evangelija, njegovo uresničenje v vsakdanjem življenju; torej nam predstavljajo pravi pristop k Jezusu [...] Svetost ni razkošje in ne privilegij manjšega števila ljudi, ni za navadne ljudi nedosegljiv cilj; v resnici je skupna določenost vseh ljudi, ki so poklicani, da bi bili Božji otroci.¹¹

Svetost ni nekaj zunanjega kot kako vidno znamenje na osebi; doživimo jo lahko samo v veri, pasivno in aktivno, v notranjosti, kakor je tudi lastna svetost nekaj notranjega. Posvečenje je razvijanje vere, upanja in ljubezni po delovanju Duha.

Razlaga Svetega pisma bo ostala nepopolna, če ne bomo prisluhnili tudi tistim, ki so resnično živeli Božjo besedo, se pravi svetnikom [...] Najgloblja interpretacija Svetega pisma izhaja v resnici od tistih, ki so se pustili oblikovati Božji besedi tako, da so jo poslušali, brali

in vztrajno premišljevali [...] Vsak svetnik je kakor žarek luči, ki vre iz Božje besede.¹²

Prav tako je *svet* tisti, ki s svojo življenjsko držo drugemu pomaga, da lažje veruje v Boga in ga ljubi. Sveto pismo ne razume svetosti kot nekaj človeškega, kot junaštvo ali beg od sveta. Razume jo ko srečanje z mogočno skrivnostjo, ki se vedno znova poseda nja, v grmu, ki gori in ne zgori; v tem, ki to opazuje, povzroča, da se mu po Jezusovem zgledu na novo vzpostavi jasnost o tem, kaj mora imeti prednost v njegovem življenju.¹³

Ta vzvišeni pogled na človeško dostojanstvo zelo visoko postavlja tudi lestvico zahtev, »kakor se spodobi svetim« (Ef 5,3). Vendar izhajajo iz vsebine svetopisemskega verovanja. Morda ne more spremeniti naših utrjenih življenjskih navad, a nas osvešča o tem, v kakšno dostojanstvo smo postavljeni in v kakšno poklicanost poklicani.

4. Svetost v molitvi Cerkve

Za sklep lahko rečemo, da Božjo svetost, kakor stopa pred nas v Stari in Novi zavezi, vedno znova nagovarjamo v molitvi – četudi pustimo ob strani *Sanctus* pri maši. V očenašu nas Jezus uči moliti: »Posvečeno bodi tvoje ime.« Ker *ime* stoji namesto Božje osebe in označuje njegovo svetost, ga ni treba posvečevati. Pomeni, da bi prošnja lahko pomenila naslednje: »Naj se oznanja, da si ti svet, nedosegljiv, ki te ni mogoče z nobenim magičnim obredom postaviti v službo nam.« Naše poželenje se običajno usmerja k domišljjskemu svetu, k časnemu, k temu, kar bi zadovoljilo naše interese. Če pa pustimo, da naše želje prevzame ta prošnja, potem bo postala vzvod, ki bo domišljjsko nadomestil z resničnim, časno z večnim in zemeljsko z nebeškim.

V Marijini hvalnici Magnifikat, ki jo molimo pri vsakih večernicah, z Marijo hvalimo Božjo svetost: »... velike reči mi je storil Mogočni in njegovo ime je *sveto*« (Lk 1,49). Vedno znova pojemo

v cerkvi, pri molitvenem bogoslužju, tudi »pesem v čast Jagnjetu« iz Janezovega Razodetja:

Velika in čudovita so tvoja dela, Gospod, Bog, vladar vsega [...] Kdo se ne bi bal Gospod, in ne slavil tvojega imena? Zakaj ti edini si svet (Raz 15,3–4).

Pravičen si ti, ki si in si bil, ti Sveti, ker si tako razsodil [nad hudo delci]! Ker so prelili kri svetih in prerokov (Raz 16,5–6).

Z apostolom Petrom molimo: »Gospod, h komu naj gremo? Besede večnega življenja imaš in mi trdno verujemo in vemo, da si ti Sveti Božji« (Jn 6,68–69). Te molitve se ujemajo z Jezusovo poslovilno molitvijo pri zadnji večerji: »Sveti Oče [...] Posveti jih v resnici; tvoja beseda je resnica [...] in zanje se posvečujem, da bi bili tudi oni posvečeni v resnici« (Jn 17,11.17–19).

V teh zadnjih besedah pred zbranimi apostoli Gospod te in »tiste, ki bodo po njihovi besedi verovali vame« (Jn 17,20), kot svete in posvečujoče se povezuje s svojo in Očetovo svetostjo. To nam dovoljuje, da moremo v zaupanju na Božje delovanje reči, da je Cerkev resnično sveta Cerkev.

Opombe

¹ Ob začetku novega tisočletja, 30 (Cerkveni dokumenti 91).

² 3 Mz 11,44–45; 19,2; 20,7.26; 21,8; 22,32–33.

³ 1 Mz 1; prim. Ps 33,6; 148,5; Job 28,25; Mdr 9,1; Jn 1,1–3.

⁴ Iz 1,4; 5,19.24; 10,20; 12,6; 17,7; 26,6; 29,19; 37,23.

⁵ Prim. 1 Kor 7,34; Ef 5,3; Kol 1,22.

⁶ Prim. 5 Mz 32,15; 33,5.26; Iz 44,2.

⁷ Prim. 1 Mz 9,4; 3 Mz 17,11; 5 Mz 12,16.23; Ps 30,10.

⁸ Pavel primerja okrvavljenega Jezusa na križu s »spravnim pokrovom«, ki je bil položen na skrinjo zaveze in so ga na spravi dan škropili s krvjo (*opomba nemškega prevajalca*).

⁹ Prim. tudi Kol 1,27; Rim 8,10.

¹⁰ Prim. Paolo Martinelli, Deus no coração do cristão. O mistério de uma presença crescente, in: *Communio Revista Internacional Católica* 20 (2003) 5–20.

¹¹ Avdiencia v sredo, 20. avgusta 2008.

¹² Benedikt XVI., *Posinodalna apostolska spodbuda Gospodova beseda (Verbum Domini)*, 48 [Cerkveni dokumenti 131].

¹³ Prim. Frère Jean de Taizé, *L'aventure de la sainteté. Fondements bibliques et perspectives actuelles*, Presse de Taizé, 1977.